

KUNSZÁLLÁS

Településképi Arculati Kézikönyv

2019

TARTALOM

BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ	3
KUNSZÁLLÁS BEMUTATÁSA	4
ÖRÖKSÉGÜNK, BÜSZKESÉGEINK	7
TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ, ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK	14
A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK	21
JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK	44
JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK	52

BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

1

Kedves Olvasó!

A 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről markáns változást hozott mindennapi életünkbe, hiszen egy rendezettebb jogszabályi környezetet teremtett az épített- és táji környezet számára a településeken. Ez azt is jelenti, hogy a településkép védelméről minden településen, immár külön, helyi rendeletet kell alkotni, ami a helyi építési szabályzat mellett fontos szabályozó elem lesz főként az építkezések, átalakítások, felújítások során. A helyi településképi rendelet megalkotásához, jelen Településkép Arculati Kézikönyv nyújtja a szakmai alapot.

A Kézikönyv, amit most a kezében tart, egy olyan útmutató, ami közérthető formában hivatott elmondani és elmagyarázni azokat az építészeti irányokat és javaslatokat melyeket a település épülő, fejlődő jövőjében majd az itt élők és a beruházók számára alapul kell venni. Többnyire a „Hogyan?” kérdésre ad egzakt választ, a településen már fellelhető jó példákkal és egyéb magyarázó ábrákkal. Célja, a közérthetőség, a mindennapi felhasználást szolgálja és segíti.

A Kézikönyv egyik legfőbb célja tehát az értékmegőrzés, az épített örökségünk, múltunk megőrzése mind a jelenkor, mind pedig a következő generációk számára. Bízunk benne, hogy a Kézikönyv valóban használható lesz az Ön számára és megfelelő alapot biztosít arra, hogy sikeresen megvalósítsa céljait, ezzel is gazdagítva a települést!

Reméljük, a Kézikönyvet tovább bővíti majd jó példával, ezzel is segítve a Kézikönyv és egyben a település folyamatos fejlődését!

Virág Attila

geográfus

KUNSZÁLLÁS BEMUTATÁSA

2

Kunszállás a Kecskeméti Járás községi jogállású kistelepülése. A Kiskunsági-lösszhát peremén homoki tagokkal, így változatos mezőgazdasági hasznosítási lehetőségekkel rendelkező települést és kultúrtájat ma 1705 fő lakja (KSH, 2018). Kunszállás a „Homokhátság” természeti, társadalmi, gazdasági szempontokból együtt fejlődő régió meghatározó, innovatív, magas érték előállítására képes közössége.

Az **M5-ös jelzésű autópálya** a mai belterület szövetéhez igen közel halad el, a kapcsolódási pontot a központtól 7 km-re, Kiskunfélegyháza területén található gyorsforgalmi jelenti, így Kunszállás a Kecskeméti nagyvárosi településegyüttes kiváló elérhetőséggel rendelkező agglomerációs falva. Legfontosabb ingázási partnerei Kecskemét és Kiskunfélegyháza, de egyéb kis- középvárosi központok is jól megközelíthetőek, sőt az elmúlt években a régióközpont Szeged és a főváros is gyorsan elérhetővé vált.

Céltelepülés (járásközpont)	Elingázók száma	Elingázók az összes elingázó arányában	Leggyorsabb út hossza	Leggyorsabb út időtartama
Kecskemét	210 fő	53%	26 km	26
Kiskunfélegyháza	92 fő	23,2%	13 km	14
Budapest	3 fő	0,8%	118 km	84
Kiskunmajsa	3 fő	0,8%	36 km	31
Baja	1-2 fő	0,3-0,5%	102 km	101
Csongrád	1-2 fő	0,3-0,5%	37 km	35
Kalocsa	1-2 fő	0,3-0,5%	78 km	76
Kiskőrös	1-2 fő	0,3-0,5%	46 km	44
Nagykőrös	1-2 fő	0,3-0,5%	37 km	34
Szeged	1-2 fő	0,3-0,5%	73 km	47

A legfontosabb ingázási célterületek és elérhetőségi adataik

(forrás: KSH, Lechner Tudásközpont, 2011)

Vasúti kapcsolatának érdekessége, hogy a falutól 2 km-re található Kunszállás megállóhely, mely Kiskunfélegyháza és Kecskemét között helyezkedik el valójában a tágas határait megőrző egykori mezőváros Kiskunfélegyháza területéhez tartozik.

Történet, településfejlődés

Kunszállásnak nem csak jelene, múltja is szervesen kapcsolódik Kecskemét és Kiskunfélegyháza erős központok életéhez. A honfoglalás után, a török idők alatt és azt követően lényegében legeltető állattartás helyszíne. IV. Béla a területre kunokat telepített, központjuk valamivel nyugatabbra, magasabb térszínen, a mai Fülöpszállás és Jakabszállás területén volt. A jakabszállási pusztát (Jakab kun kapitány nevét őrzi) még az 1700-as évek derekán is **lakatlan legelő**, törvényi tiltás miatt csak kevés kunyhó épülhetett a szikpadkákon.

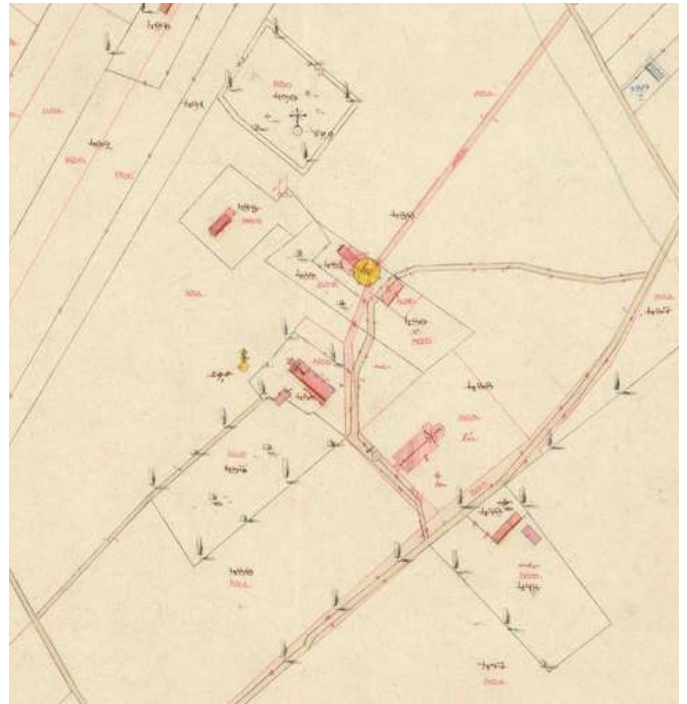
A földeket végül a majsaiak váltották meg, Mária Terézia idején akác és szőlő telepítésével kezdték a klimatikus anomáliák, aszályok miatt **homoksisivataggá** lett vidék talajának megkötését, füvesítését. Első új lakói tehát többnyire Majsáról érkeztek, **tanyahelyeket** leginkább a mai határ északkeleti vizenyős rétjein hoztak létre (itt még kocsmák is létesültek), de a kirajzási hullám általános volt. Ma is ez hazánk egyik leginkább tanyásodott térsége. A külterületi lakosság magas aránya az államszocialista időkben is megmaradhatott, mivel a zártkerti művelés, „hobbikertes” mozgalom és a tanyarombolási törekvésekkel szembeni ellenállás a térségben komoly eredményeket szült. Ma a megújuló tanyák számos funkcióval rendelkeznek, általánosságban véve nem csak lakások, aktív gazdasági „üzemek” is, Kunszállás ma talán legnagyobb értékének a **fenntartható, biogazdálkodásban** elért eredményei tekinthetők.

A szállások az első népszámlálás alapján (1786) 77 embernek adtak otthont, 1850-ban már 770 fő élt itt, ami rövid időn belül kerekén tízszeres növekedést jelentett. **Először iskola alakult**, melyet már a második katonai felmérés idején készült térképen is jelölnek. Ez a főút melletti épületegyüttes vált végül a falu magjává.

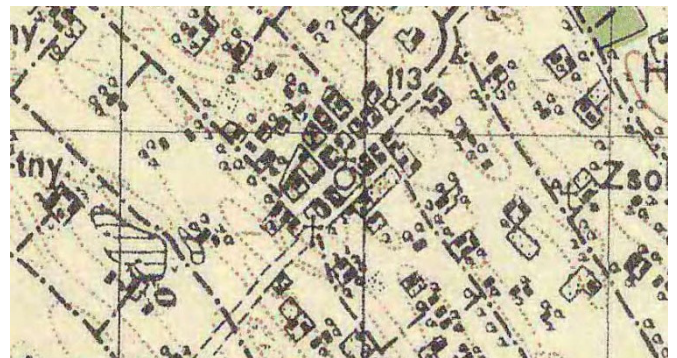

A „Schulhaus”, azaz iskola és a környező tanyahelyek a második katonai felmérés idején, azaz a XIX. század közepe tájékán
(forrás: mapire.eu)

Egy 1879-es kataszteri térkép arról árulkodik, hogy az akkor Majsza-Jakab-Szállás néven illetett területen **organikus falumag** kezdett formálódni. Az 1865-ban épült iskola hamar kápolnával bővült, 1896-ban pedig felépült a térségi puszták első temploma, mely az önálló közigazgatási rendszer megszervezésének szimbólumává vált. 1990-ban már 1417 fő élt itt, sőt a lakosságszám továbbra is meredeken emelkedett. A világégések nehézségei, borzalmi bár nem kerülték el a falut, demográfiai katasztrófa nem következett be. Az 1941-es népszámlálás 2589 főt írt össze, az ugyanebben az évben készült katonai térkép már a formálódó igényeknek megfelelő sűrűbb beépítésű **rendezettebb faluközpontot** és dűlőutak mentén laza szövetet alkotó sorokba rendeződött tanyák rendszerét mutatja. Ezek a struktúrák váltak a sakktablás település alapjaivá. **A falu 1945-ben válhatott végül önállóvá Kiskunmajsától**, 1948-ban kapta meg a Kunszállás nevet, 1950-től 1990-ig Fülöpjakab is hozzá tartozott. Az 1970-es évek visszaesést hoztak a lakosságszámban, mivel a városokban koncentrálódó ipar elszívta az itt élők egy részét. Ennek ellenére, ezzel párhuzamosan ekkor épült a sátortető **típusházak** zöme is, mivel a központosítási törekvések is ekkor voltak a legerősebbek.

A falumag 1879-ben, látható rajta a temető, az iskola, a templom, valamint egyéb épületek, például a tanítói lak (forrás: hungaricana.hu)

Az 1941-es katonai térképen ábrázolt központ és a főútra merőleges dűlőutak (forrás: mapire.eu)

A falu képe intenzíven formálódott az évtizedek alatt. A második világháború után az 1960-as évekig még a hagyományos népi építészethez visszanyúlva **egytraktusos hosszúházak** építésével csökkentették a lakáshiányt, majd a már említett típusházak térnyerése következett. Az 1980-as évektől aztán tömegesen jelentek meg a már **kétszintes, többgenerációs** együttélésre lehetőséget biztosító családi házak és a **többlakásos társasházak** is. Ez volt a **borászat**, a helyi gazdaság erősödésének egy fontos időszaka is. Az 1990-es évek további városiasodást eredményeztek. A település a 2000-es évek után is, sőt egészen a mai napig élen jár megyéjében új házak építése terén. Ez **kertvárosiasodást**, új struktúrák, szokások megjelenését eredményezi. A település szlogenje „**Falusi környezet, városi minőség**” is azt jelzi, hogy Kunszállás hagyományait megőrizni vágyó, de inspiráló, modern település kíván lenni.

ÖRÖKSÉGÜNK, BÜSZKESÉGEINK

3

Épített környezet, települési táj

Kunszálláson fiatal építészeti múltja okán országosan védett műemlékeket nem találunk, **helyi védelem alatt áll azonban több épület, építmény, sőt közpark is.**

A helyi védelem alatt álló **római katolikus templom**, mint azt már korábban említettük, 1896-ra, a magyar millennium évére készült el.

A településképet meghatározó templom letisztult klasszicizáló és neobarokk jegyei, pasztelles napsárga színezése mértékadó arculati elemek a település közintézményei számára.

A templom parkjában áll a szintén védett millenniumi emlékmű, az 1956-os emlékoszlop és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emlékműve, valamint egy 1897-es kőkereszt és István király mellszobra.

Természetesen maga a templomkert is védett örökségelem. A Kiskunság e vidéke az Alföld egyik leginkább erdősült tája, Kunszállás azonban ebből a gazdag flórából csak kismértékben részesül, ezért is **kiemelten fontos a települési táj helyes kezelése, az egészséges és inspiráló lakó- és munkakörnyezet fejlesztése.**

A templomkert egységes megjelenésű védett köztéri alkotásai:

A szimmetrikus tervezésű **Radnai Pál tér**, balra lent az önkéntes tűzoltószertár védett épületével, jobbra a közparkot lezáró megújult többfunkciós épületegyüttessel.

A 2006-ban újraavatott, felújított, jelentős funkcióbővítésen átesett **Petőfi Faluház** nagy múltra visszatekintő művelődési intézmény, kultúrház volt, ma az általános iskolához igazodó egységes tervezésű **zárt utcafrontos épületben** van a könyvtár, integrált közösségi és szolgáltató tér és a civilház is.

Fenti képen a **polgármesteri hivatal** épülete, lent a már említett tűzoltószertár védett épületei és a hivatal előtti félig nyitott, **falusi portára emlékeztető tér:**

A helyi néprajzi gyűjtemény védett épülete, mely emléket állít Dr. Gyöngyösi Mátyás szellemi hagyatékának is.

A Csőke park egységes fából készített utcabútorai és közjóléti berendezései:

Helyi védett polgári stílusú lakóház számos olyan településkaraktert leíró, meghatározó arculati elemmel, mely a későbbi ajánlások során bővebb bemutatásra kerül. Ilyen többek között az egyszerű pasztelles festésű főtömeg, a szürke lábazat és a natúrbarna kerámiacserép. Az összetett csonka-kontyolt tető csúcsdíszben végződik, ami a templomok „fiatornyára” is utaló egyedi építészeti elem.

A képen Kunszállás másik védett lakóháza egy nádfedeleles parasztház hozzá illeszkedő melléképületeivel:

A magyar tanya, mint komplex épített-kulturális örökség

A Csongrád Megyei Értéktár Bizottság munkájának eredményeképp ma "A magyar tanya" a Magyar Értéktár részét képezi, mely érték összetettsége, sokfélesége okán a "Kulturális örökség" szakterületi kategóriába illeszkedik. Törekedni kell tehát a tanyasi épületállomány megóvására, az életformából adódó hagyományok megőrzésére, a szellemi örökség bemutatására, hasznosítására.

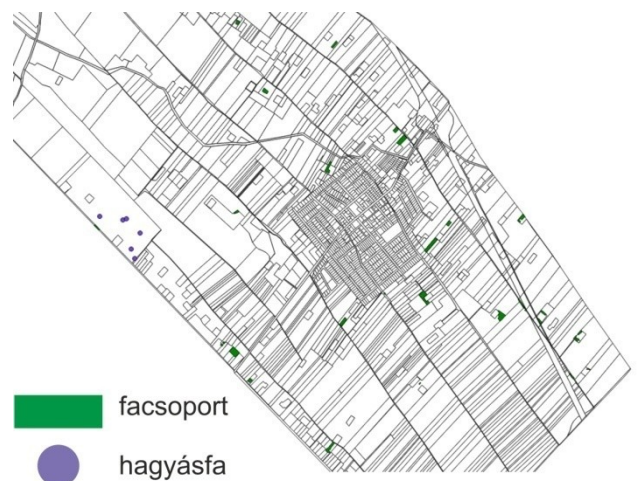
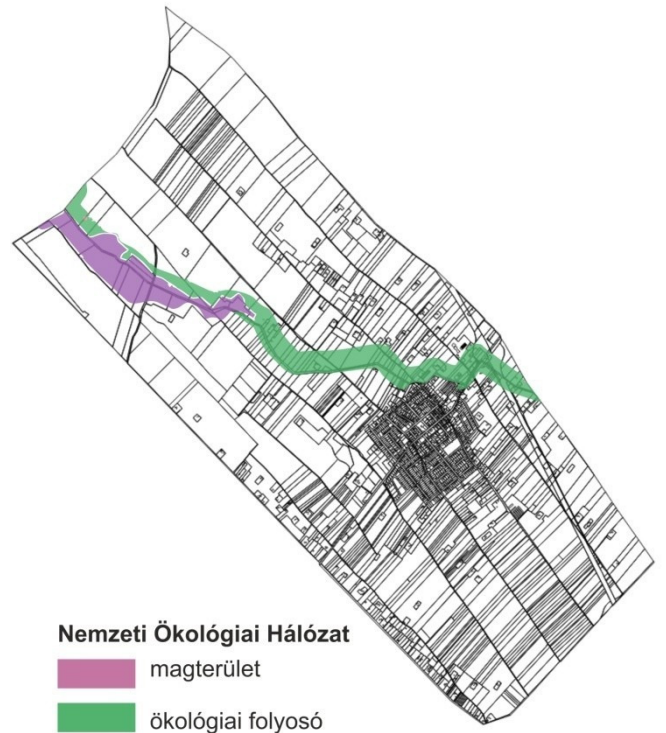
Természeti környezet

Kunszálláson európai jelentőségű Natura 2000 különleges természetmegőrzési és madárvédelmi területek ugyan nem találhatóak, de a közeli „Matkópusztai ürgés gyepek” területével szomszédságban és a Félegyházi-vízfolyásnak köszönhetően genetikus kapcsolatban álló Székes-dűlő állandó **gyepterülete a Nemzeti Ökológiai Hálózat foltszerű magterülete**. Maga a vízfolyás vonala pedig e rendszer vonalas **ökológiai folyosója**.

Az északnyugati szélerózió szikpadkák, vizes gyeprétek mozaikjának kialakulását eredményezte. Esetünkben ez azért nagyon fontos, mert ezek a **természeti formák jelölték ki a dűlőutakat, a későbbi település utcáinak vonalát is**.

A nyugati határszélen erdei fenyőkből álló **telepített erdősávokat** találunk, de nagyon fontosak a főként tanyákat védő keretező fás foltok és a művelt **mezőgazdasági területek hagyásfái**.

Általánosságban elmondható, hogy a terület vonalas (autópálya, egyéb utak) és pontszerű (tanyahelyek, üzemterületek) elemekkel való tagoltsága, fragmentáltsága jelentős, ezért is fontos természeti környezetünk ismerete, a felelős tájalkítás.

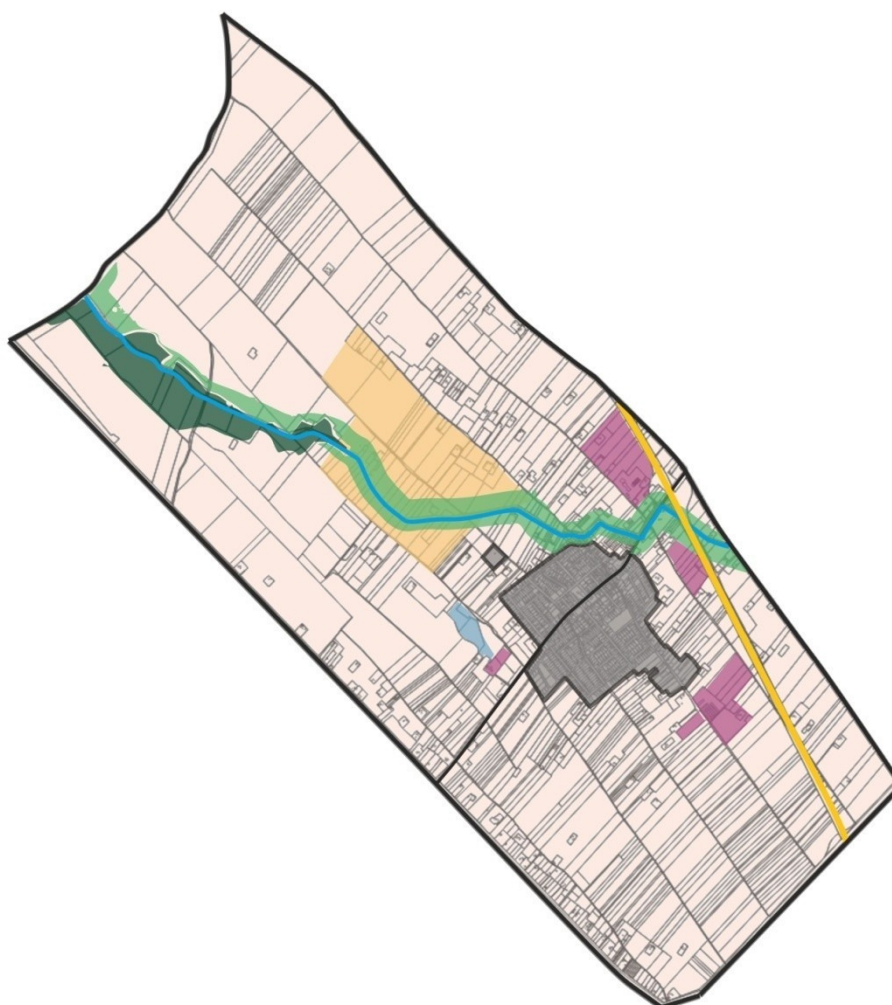
A külterületnek azonban nem csupán természetvédelmi, környezetvédelmi és esztétikai táji potenciálja jelentős. **Rekreációs, turisztikai hasznosítás** is lehetséges, így például horgászó, szabadidőközpont is létrejöhethet egy rekultivált területen.

A Fülöpjakab felé vezető út melletti tanyák, felettük a horgászó és környezete, háttérben az uralkodó szélirányra merőleges fasorok, védelmi facsoportok:

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ, ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK

4

 Kereskedelmi, szolgáltató, ipari terület

Természeti területek, egyéb külterület:

 kertes mezőgazdasági terület

 tanyás, egyéb mezőgazdasági terület

 ökológiai magterület

 ökológiai folyosó

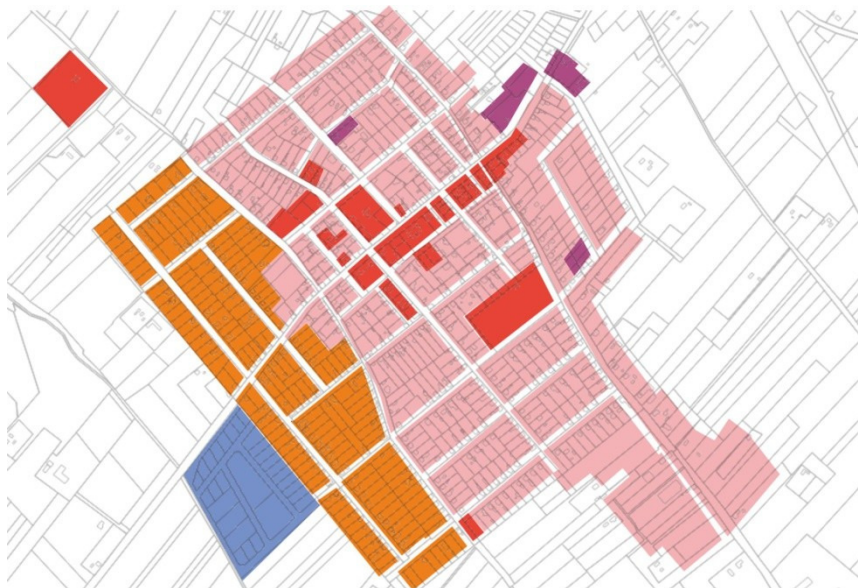
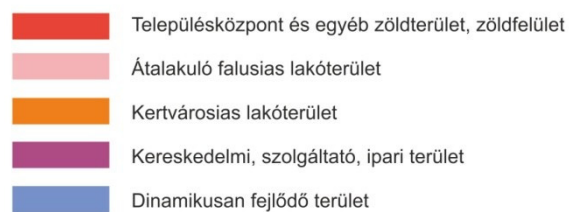
 turisztikai, rekreációs terület

Egyéb térképi jelek:

 települési szövet

 autópálya

 főbb út

A falut meghatározó területileg elkülönülő karakterek:

- 1. Településközpont és egyéb zöldterületek, zöldfelületek**
- 2. Átalakuló falusias lakóterületek**
- 3. Kertvárosias lakóterületek**
- 4. Dinamikusan fejlődő terület**
- 5. Kereskedelmi, szolgáltató, ipari területek**
- 6. Természeti területek, egyéb külterület**

Településközpont és egyéb zöldterületek, zöldfelületek

Noha kistelepülésről beszélünk, Kunszállás falumagja a tanyás kismezővárosokéhoz hasonló igényű kiépülést mutat. Itt tömörülnek a szolgáltató és egyéb közintézmények, melyek szerves egész alkotnak az őket körülvevő, határoló védett parkokkal. A falukép egységességének megőrzése szempontjából fontosnak tartjuk egyben kezelni a településközpontot az egyéb reprezentatív, a település és közössége életében fontos szerepet betöltő területekkel, azaz a sportpályával, új közparkokkal és a temetőterülettel. Később az építészeti ajánlások, útmutatók vonatkozásában is megmutatkozik majd, hogy napjainkban Kunszállás egyik legnagyobb feladata a hagyományos és a modern struktúrák közötti kapcsolat erősítése.

A terület lakófunkcióval is rendelkezik, térformálás, térhasználat szempontjából a többlakásos tömbök is e karakterhez tartozónak tekinthetőek.

A kép baloldalán az iskola zárt sorúsodott fő tömege, jobbra a Kossuth utca kereskedelmi egységei:

Átalakuló falusias lakóterületek

A belterület egybefüggő szövege igen fiatalnak mondható. Klasszikus ófalu, alföldi falu hagyományos hosszú, hármastagolású (lakóudvar, gazdasági udvar, „házikertek”) szalagtelkekkel ugyan nem alakult ki, de számos lakóház továbbörökíti a népi építészeti egytraktusos hosszúházainak formáit. Ezek törvényszerűen a falumag határán helyezkednek el.

A **sakktáblás, tervezett utcák** zömét a típustervek alapján készült, jellemzően négyzetes alaprajzú sátozott házak uralják. A rövid telkeket a legtöbb esetben teljes hosszában kihasználják. Általános elemei a hátsókerterek, vagy gazdasági udvaroknak a mezőgazdasági termeléshez köthető építmények.

Az utcaképzéseket többnyire pontszerűen az 1980-as és 1990-es évek kétszintes, nagy alapterületű családi házai törik meg.

Kertvárosias lakóterületek

Kunszálláson a falu lakóterületeinek megújulását a viszonylagos helyhiány is eredményezi, de új területek osztása is megfigyelhető. A belterület nyugati, északnyugati igen fiatal, **kertvárosias arculatú**, szélesebb szabályozási vonalú utcái mára rendkívül meghatározóvá, szemléletformálóvá váltak. A jövőben az északi és további nyugati területek hasonló, szellősebb beépítése várható.

Dinamikusan fejlődő terület

A kézikönyv egy folyamatosan formálódó, bővíthető dokumentum, ezért célja a jövőbeni folyamatok, irányok bemutatása is. A jelenlegi beépített belterület keleti határa fontos tartalékterület, a közeljövőben ezért a gyorsan fejlődő, átalakuló település fontos fejlesztési területévé válhat.

A hasznosítani kívánt terület, közepén gyepfolttal:

Kunszállás az új karakterében is meghatározó terület felől:

Kereskedelmi, szolgáltató, ipari területek

Kunszállás ipara főként a mezőgazdasági hagyományokra, lehetőségekre épít. Fő területei az Alkotmány TSZ telepterülete és a Júlia Malom, mely meghatározó építmény komplexum. A belterületen egy pékség működik, melyen kívül egyéb, zavaró hatású üzem nem található a faluban.

Természeti területek, egyéb külterület

Mint arra az örökségelemeket bemutató fejezetben is kitértünk, Kunszállás rendelkezik a Félegyházi-vízfolyás megléte miatt ökológiailag fontos táji részletekkel. **A külterület rendkívül komplex**, az egyes alegységek között nagy átjárhatóság figyelhető meg, így nehéz lenne külön karakterként kezelni az egymással átfedésben létező fejlett tanyarendszer tagjait és az egykori zártkert földrészleteit. A tanyahelyeken továbbá sok helyen aktív szőlő- és gyümölcstermesztés zajlik, ami természetesen **turisztikai potenciált** is jelent, így ez a funkció is átszövi a határvidéket. Fő pillérei a **pincészetek** és **biogazdaságok**. Fejlődő rekreációs terület a horgásztó, melyről szintén szó esett már. A déli és északi külsőségek a tanyák sűrűségének csökkenésével párhuzamosan többnyire táblás szántóterületek kialakításának kedveztek.

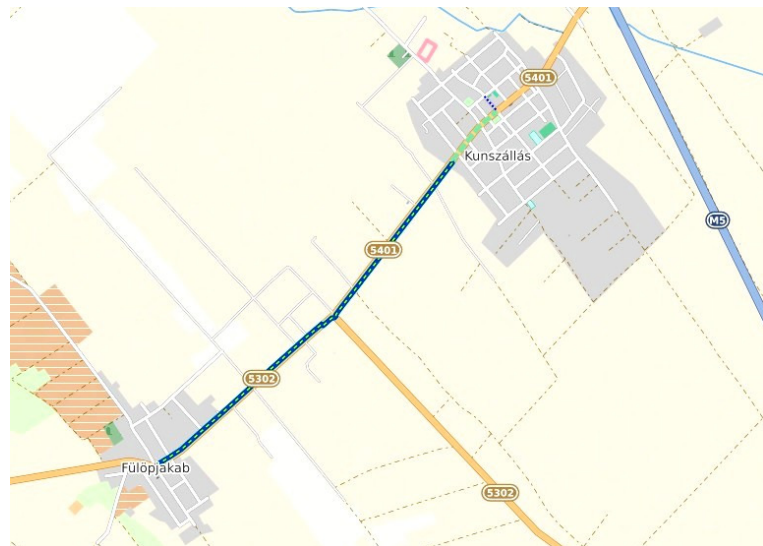
A tanyásodás kapcsán fontos megemlíteni, hogy ezen a területen jellemzőek a főbb utak mentén húzódó **sortanyák**, amik szinte a települési szövet nyúlványai.

A külterület egységes kezelése a falu és vidéke közötti kapcsolat, az egységes arculat kialakítása miatt is fontos.

Gyümölcsös a végében tanyával a falutól északra található kertés területen:

A Kunszállást a szomszédos Fülöpjakabbal összekötő egyelőre még csak helyi jelentőségű kerékpárút, mely azonban más rendszerekbe is integrálható, a jövőben a megyében dinamikus fejlődő kerékpáros turizmus céljait is szolgálhatja (a jobb oldali ábra forrása: merretekerjek.hu)

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

5

Átfogó településképi javaslatok

Telepítés

A községben jellemzően **oldalhatárra, az utca szabályozási vonalára párhuzamosan épült** lakóházak tekinthetők hagyományosnak. Az **előkertképzés** szintén általánosan elterjedt a településen.

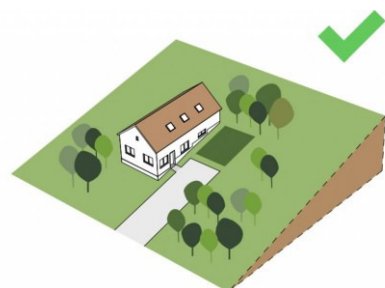
Javaslatok: átépítés, új ház építése esetén igazodjunk az adott településrészen kialakult telepítési struktúrákhoz!

Kerülendő az utca szabályozási vonalától előrébb, vagy hátrébb elhelyezkedő építkezés, mivel az rendezetlenséget sugall. Már kis eltérés is megtörheti a telekrendszer képét.

Terepalakítás

Építkezéskor bizonyos mértékű terepalakításra szükség van a község egyes területein azok morfológiai adottságok miatt. Ilyen esetekben kerülendő a teraszos megoldás és a kiemelés, törekedni kell helyette az épületek és kerítések süllyesztésére.

Tetőforma, tetőhajlásszög, héjazat

Kunszálláson elterjedtek a lapos szöget bezáró (35-45° körüli) enyhén **csonkakontyolt nyeregtetős, valamint a sátoztetős formák.**

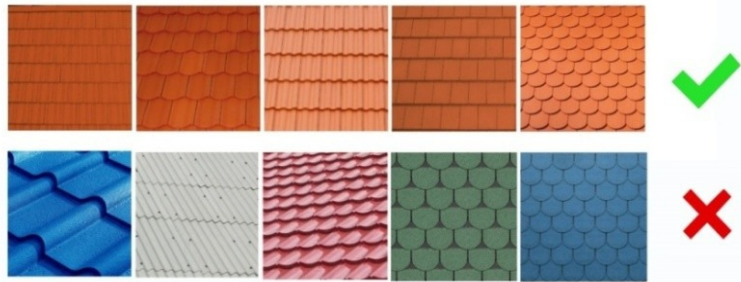
Szerencsére már ma is szép számmal találunk jó példákat felújított és újjépítésű házak körében az illeszkedés igényével megvalósított tetőszerkezet kivitelezésére is. **Mindig figyeljünk a jellemző részletek megóvására, beemelésére!**

Különösen kerülendő a fémesen csillogó bádog tetőfedés!

Ahogy a felújított tetőt bemutató lent mellékelt fotón is látszik, kedvelt és hagyományosnak tekinthető az **égetett, hódfarkú kerámiacserepek** egyenesre vágott formája, de az ívelt vágott típus is elterjedt. Általánosságban elmondható, hogy elnyúlt téglalap alaprajzhoz – mely itt ritkább – utóbbi, négyzetes, vagy ahhoz közelítő, vagy elnyúlt, de kis alapterületű épület, építmény esetében előbbi illeszkedik jobban.

A héjazat színe a natúr barnától a közép vörösig tekinthető hagyományosnak. A faluban ma már nem jellemző (a korábban bemutatott helyi védelem alatt álló épület kivételével), ennek ellenére felhívjuk a figyelmet a nád-, zsúpfedés alkalmazásának tűzvédelmi veszélyeire, továbbá helyes és esztétikus karbantartásának nehézségeire.

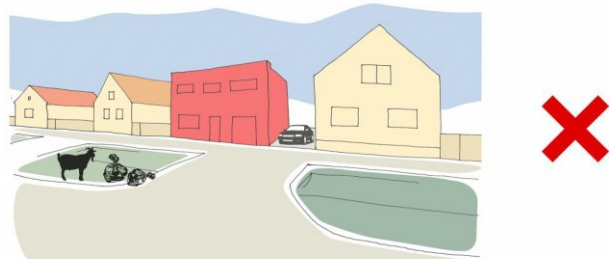
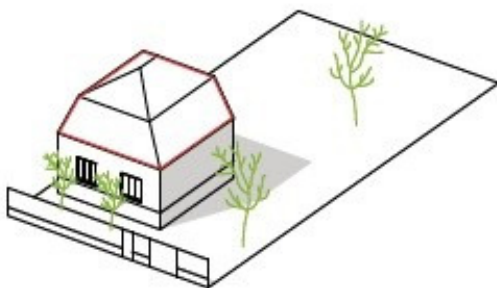

Javaslatok:

különösen kerüljük a leginkább üdülő- és hétvégi házas, továbbá hegyvidéki területekre jellemző ragasztott- és bitumenzsindely fedést, valamint a kerámiahatású nagyeleemes műanyag- és fémszerkezeteket!

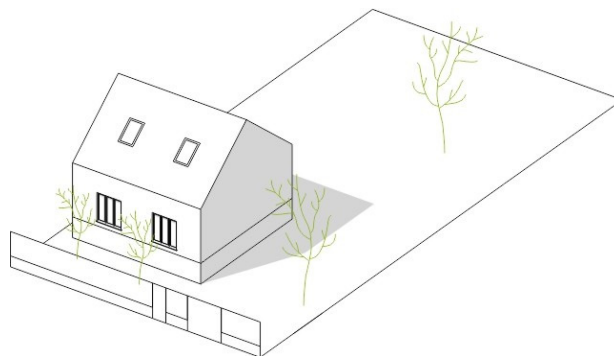
A jövőben a település teljes területén kerülendő a szokatlan tömeghatást keltő lapostető, félnyereg tető, a túlzottan alacsony szögű bezárt többszörösen összetett, tört gerincállású mediterrán típusú, kupolás, kúp, toronyszerű, ívelt fedéldomú tető kialakítása! Ugyancsak kerülendő a manzárdtető, mivel az itt e területen is esetleg a közintézmények sajátja lehet.

Jellemző részletek a tető síkját megtörő padlásfeljárók, melyek elszórtan szinte a település teljes területén megtalálhatóak.

Kerüljük azonban az egyéb, a héjazatból erősen kiemelkedő tetőkibúvók, nyílászárók kialakítását, tetőablakot a tető síkjába illesztve alakítsunk ki! Több szint létrehozása, szintterület-sűrűség megváltoztatása az illeszkedés igényével, az épülettömeg arányainak jelentős megváltoztatása és térdfalmagassítás nélkül **tetőtér beépítéssel** javasolt.

Homlokzat, oromzat

Hiába az utcára jellemző egységes telepítési- beépítési rend, tömegformálás, tetőalakítás, ha a tűzfal, az épület fő tömege tekintetében nem törekszünk a harmóniára. Az egységes falukép jelentős csorbítására már akár egyetlen nem odaillő színű, díszítettséggű megoldás is képes lehet. Tekintsünk ezekre is úgy, mint kommunikációs eszközökre.

Hagyományosan a világos, esetleg fehér, de inkább a pasztelles napsárga, mész alapú festékkel fedett homlokzat tekinthető elfogadottnak és példaértékűnek.

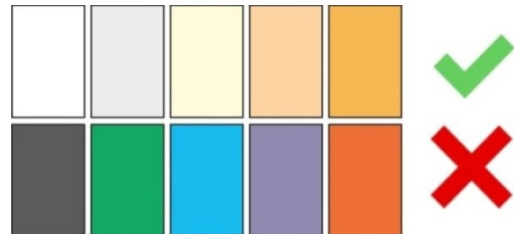
A mész nyugodt, élő hatást kelt, idővel beérik, különös természetességet kölcsönöz.

Javaslatok: különösen kerülendőek a hideg színek. Azok ugyanis a térérzet szűkítését idézik elő, mely hatás ellentétes a falu hangulatával.

A tetőnyereg esetenként kis mértékben, védelmi funkcióval díszítő tagozatok nélkül túlnyúlik az oromfalon.

A csonka-kontyolt és kevés nyugodt nyeregtetős ház sajátossága, hogy e forma lehetőséget biztosít jellemző részletek, homlokzati padlásszellőző ablakok kialakítására is.

A jobb oldali képen egy itt kifejezetten ritka ezért különösen értékes motívum látható, egy szív alakú fűrészelt szellőzőnyílás a deszkaoromzaton. Ez az arculati elem általában a templomok környezetében fordul elő az Alföldön, különösen sok szép példája látható Szegvár ófalujában. Kiváló eszköz adott település legidősebb részeinek beazonosítására is.

Lábazatok, talapzatok

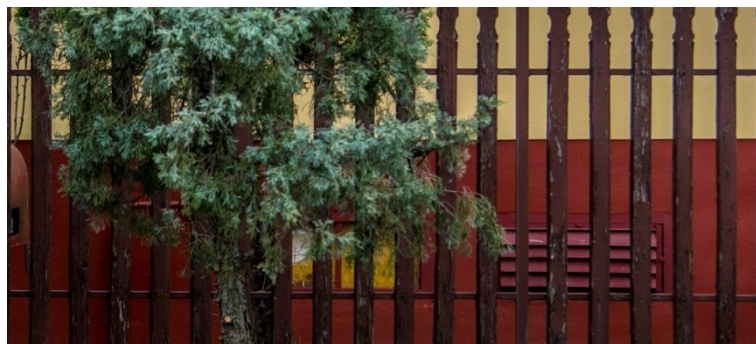
Kistelepülésről lévén szó, ahol a sűrűn hangsúlyozott egységes formahasználatot igen fontosnak tartjuk az egyes településkaraktert meghatározó területeken e téren is átfedést tapasztalhatunk. Jellemző fás, homoki alföldi települések színhasználata a napsárga épület főszínhez és a fenyőkhöz illeszkedő **vöröses** lábazat.

Fehérre meszelt falaknál szintén kedvelt és elfogadott a kevésbé erős **barnás árnyalat**.

A hagyományos, egyszerű népi építészet kedvelte a világosszürke lábazatfestést, mely ma szintén jelen van a legújabb építésű házak esetében is. Ez a megoldás szintén világos, fehér épülettömeg esetén ajánlott.

A lábazat minden esetben vastagon festett, süllyesztés esetén, ha csak nem indokolt, egyenes vonalvezetésű, nem pedig lépcsős.

A kerítések talapzatának mérete és színe minden esetben illeszkedjen a lábazathoz!

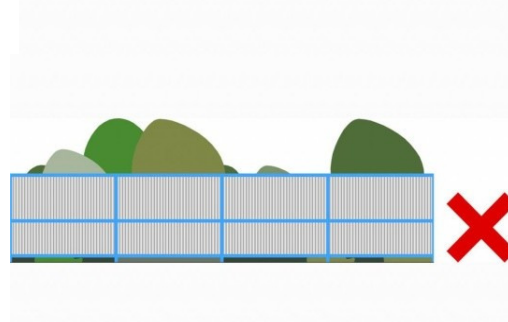
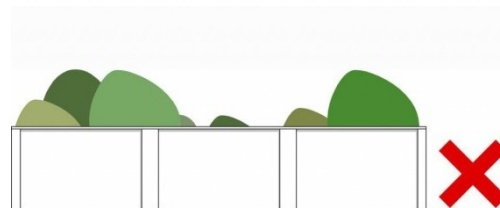
Kerítések, kapuk

A település egészére a kifejezetten alacsony áttört, félig áttört kerítések a jellemzőek. Talapzatuk jellemzően kőből épül, maximum 60 cm magas, ahol kell, követi a terepadottságokat. E forma megőrzése, további alkalmazása a nyugodt, falusias hangulat megőrzése miatt is fontos.

Javaslatok: kerüljük a tömör kerítés használatát, főként a fémlemezes telekhatár kialakítását!

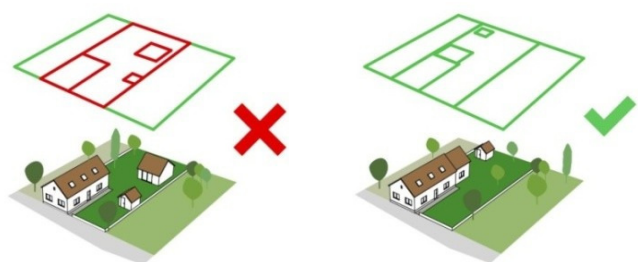
Az átmenő forgalom a főutcán jelentős ugyan, de a széles szabályozási vonal és a gondos zöldfelület képzés miatt utcafronton maximum 1,2-1,6 méter magas kerítést ajánlunk.

Telken belül csakis áttört kerítés alkalmazható!

Udvari melléképítmények

A kertművelés hagyományairól, a telkek tagolódásáról is szó esett már korábban. Itt azért fontos újra megemlíteni, mert általános látvány a kertekben a melléképítmények sora. Jellemző tulajdonosaik körében a házakhoz történő hozzáépítés. Ezt a példát követve a szabadon álló melléképületek is többnyire csak az udvar adott felét használva, a lakóépületek mögött sorban helyezkednek el. Ellenkező esetben törekedjünk a melléképületek olyan elhelyezésére, hogy azok ne uralják telkünk összképét, arányosak legyenek főépületünkkel, kerüljük a rendezetlenséget, "bódésodást"!

Kertek, utcáfrontok, zöldfelületek

A kertek, előkertek, utcáfrontok megfelelő fásításával, évelők telepítésével a közösséget alkotók is hozzájárulnak a már említett **egészséges, inspiráló, innovatív, idelátogatók, átutazók számára is vonzó környezet** kialakításához. A községben is elterjedt és ajánlott örökzöld növényzet telepítése, hiszen a terület talaja igen kedvező ezek számára. A tájidegen tujafélék helyett azonban inkább a homoktűró fenyőféléket ajánljuk. Ugyancsak kerülendők a nem csak itt, de a megyében és országosan is számos más helyen divatos banánfa, dísznád és bambuszfélék.

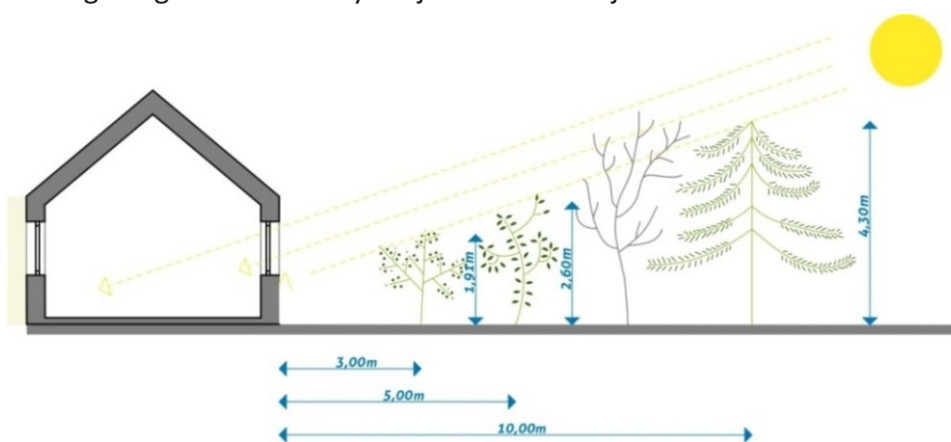
Egyes fajok, mint például a zöld juhar szerepel ugyan a **Közterületi Sorfák Jegyzékében** (Orlóczi L., 2005), azonban telepítésük továbbra sem ajánlott. **Mindenképpen javasoljuk az ökológiai viszonyok figyelembevételét is.**

Javaslatok: esztétikai és egészségügyi okokból is kerülendő nagyobb, összefüggő felületek zárt burkolattal történő lefedése. Járműbejárók esetén is fontoljuk meg csupán a nyomvonal gyeprácsos, vízáteresztő kavicsréteges, vagy tömörített talajos lefedését.

Előkertbe, épületünk elé ne ültessünk magas szárnövésű fákat, cserjéket és a telepítés-, valamint a lombosítási magasságra is ügyeljünk. A zöldfelület ne takarja el épületünket és jellemző részleteit, ne képezzünk falat, mely elzár. Fontos, hogy a telepítési távolságokat is jól válasszuk meg, hiszen épületünk benapozása is függ ezektől az elemektől.

Téli delelési magasság mellett érvényes ajánlások déli tájolású házak esetében:

Légvezetékek

Sajnos e településen is problémát jelentenek a légvezetékek és betonoszlopaik, melyek jelentősen rombolják a falu esztétikai képét. Érdeemes lehet megvizsgálni, hogy miként lehet ezeket idővel itt is földkábelekkel kiváltani, Már csak azért is mert sok esetben új vezetékek telepítésénél már kizárólag ezek létesítését engedélyezik.

Fényszennyezés

A település jellegéből adódóan a közcélú világítások, közterületek megvilágításának ereje 22 óra után csökkenthető. Ennek figyelembevételével a magánjellegű megvilágításokat is érdemes így tervezni, amennyiben létük nem indokolt, esti órákra akár teljesen megszüntetni. Figyeljünk továbbá arra is, hogy ne használjunk 3000K feletti hideg színű fénykibocsájtó forrásokat, továbbá szórásirányuk fentről-lefelé történjen. Ha szükséges terelőernyőket is használjunk, hogy ne zavarjuk a közlekedőket.

Anyag- színhasználat

Kunszállás egyfajta építészeti „tájhatáron” helyezkedik el, vegyesen alkalmazzák ezért az itt élők eltérő anyagok együttes használatát. Ügyelni kell azonban a túlzottan eklektikus megjelenés elkerülésére. Amennyiben többféle anyaggal kívánunk kísérletezni, kövessük azt az egyszerű szabályszerűséget, hogy a nehezebb kő, téglalentre kerüljön, **felfelé haladva csökkenjen épületünk súlya**. Részben ezért is kerüljük például a homlokzati és főfalak faléces borítását, az maradjon a párkányok, egyéb tagozatok, oromzatok sajátja. A fedetlen **kistégla** akár homlokzati, oromzati berakása, mely itt főként csak lábazatoknál, vagy ritka esetben nyílászárók keretezéseképp fordul elő, mindenképp meghatározó. Maga a **bontott téglal** kerítéseknel, kéményeknél is többször megjelenik, amit üdvösnek tartunk.

Kerüljük a ragasztott csempés, mű-antik hatást keltő megoldásokat.

Településközpont és egyéb zöldterületek, zöldfelületek

Telepítés

E terület sajátja, hogy az idősebb központi mag a városias **zárt sorúsodás** igényével kezdett formálódni, a később itt épült házak sok esetben ehhez igazodva szintén oldalukkal az utca szabályozási vonalára párhuzamosan állnak, **vagy szabadon álló** formában, az esetben parkosított környezetben helyezkednek el.

Az iskola zárt utcafronti homlokzata és rendezett, modern, funkcionista utcabútorokkal ellátott közterülete.

Az államszocialista időkben új, modern központok létrehozását szorgalmazták. Kunszálláson négy darab kétszintes városias arculatú társasházat is találunk, ám szerencsére ezek nem főutak mentén, hanem új szabályozás következtében kellemes, zöldfelületekkel jól ellátott környezetben létesülhettek, ami az itt lakók nyugalalmát is biztosítja.

MAGASSÁG, TETŐFORMA, TETŐHAJLÁSSZÖG

A zárt sorú területek érzékeny pontja a **teljes összhang**, harmónia megteremtése, megőrzése, hiszen szoros fizikai kapcsolatban álló épületekről van szó. Az erre való figyelemfelhívás miatt is kezeljük egy alcím alatt a magasság és tetőszerkezet kialakításának kérdését.

Számos településen láthatunk példákat a nagy belmagasságú és így magas homlokzati fallal rendelkező épületek esetében **szintráépítésre**, ami az eredeti utcarendet megbonthatja. Ezek **célja többnyire funkcióbővítő megújítás, lakás- és irodacélú hasznosítás. Kunszálláson azonban ez a megoldás nem indokolt, sőt kifejezetten kerülendő.** Gyakran előfordul, hogy egyszerűen csak kettéosztják a belteret, ami bár igaz, hogy nem jár magasságnövekedéssel, ám a homlokzati egységet és a nyílászárók ritmusát is megbontja.

Ilyen típusú szomszédsági területeken fontos a **tetők gerincállásának folytonosságát** sugalló egymáshoz illesztése is.

Nyílászárók

Az ablakok jellemzően függőlegesen kétszattúak, világos fa kerettel rendelkeznek. Amennyire lehetséges, kerüljük a redőnyhasználatot, azonban ilyen árnyékoló használata esetén mindenképp törekedjünk a redőnytök süllyesztésére, beltéri elhelyezésére, esetleg fa kivitelezés, vagy legalább fahatású színhasználatra.

Javaslat: nagyobb összefüggő felületek helyett törekedjünk több kisebb nyílás kialakítására.

Színhasználat, vakolatarchitektúra

Mint azt az iskola épülete is jól illusztrálja és ahogyan arra már utaltunk korábban is, a települési térből pasztelles **napsárga** színük kiemeli a központi funkciójú épületeket. Ehhez sokszor polgáris kontúrvonalak párosulnak. **Minden esetben kerülendő azonban az eredeti anyagokat utánzó, sokszor bonyolult mintákat megjelenítő, klasszicizáló polisztirol és gipsz vakolatdíszek alkalmazása!**

Zöldfelületek

Az irányadó védett parkokat már korábban bemutattuk. Közjóléti berendezéseik, utcabútoraik már-már városias jellegűek. Szakit a település az alföldi falvakra jellemző hagyománnyal, amely szerint kevés építmény, mellett inkább **ligetes parkok kialakítása a cél**. Kunszálláson funkcionális teresedések is megfigyelhetők, kisebb sétányokat is találunk.

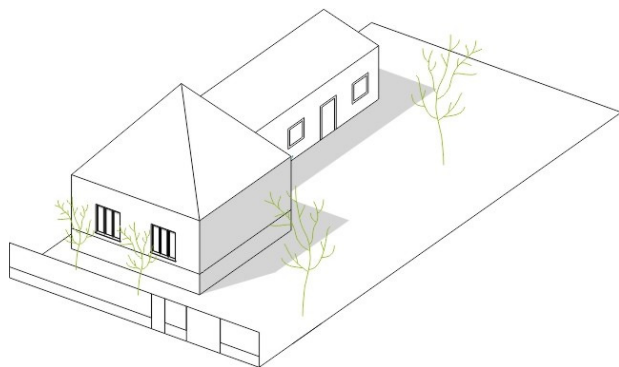
Speciális zöldfelülete minden településnek **temetőterülete**. Mivel ez jelen esetben a falu szövetétől távol helyezkedik el, fontos a megfelelő árnyékolás és a közjóléti berendezések helyes tervezése, hogy biztosítva legyen a szertartásokra érkezők, megemlékezni vágyók egészséges és nyugodt látogatása. Ugyancsak ide sorolható a **sportpálya**, ahol ismét csak fontos a megfelelő keretező fásítás, hiszen szintén egy nagy nyílt felületről van szó.

Átalakuló falusias lakóterületek

Telepítés, magasság, homlokzat

Négyzet alaprajzú átépítés, sátoztetős típusházak esetében ajánljuk a telek belseje felé történő, esetleg a lakóépület fő tömege által takart hozzáépítést, mely az utcai homlokzat kialakult rendjét sem töri meg. Szerencsére ez a fajta „modor” napjainkban is általánosnak tekinthető.

Magasság

Egyes utcaképrészleteket továbbra is az egyszintes lakóépületek határoznak meg, ezért pontszerűen megjelenő, magas, kiemelkedő épületek megbonthatják ezt az egységet.

Homlokzat, oromzat, tetőforma

Kunszállás lakossága ugyan alapvetően az egyszerű vakolatarchitektúrát részesítette előnyben, azonban néhány módosabb család a közeli településeken is látható polgári megjelenést kölcsönzött lakóházának. Egyes házak esetén a homlokzaton enyhe klasszicizáló minták, vonalak is megjelenhettek.

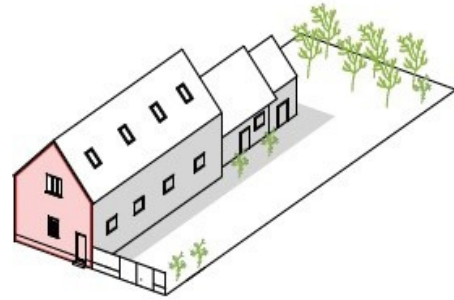
A fenti képen a Jókai utca településközponttal szomszédos, ahhoz illeszkedő színezésű egységes utcaképe látható, melynek házai egyenként is általános jó példák **polgáris fehér kontúrvonalakkal**. A településen szintén általános látványa befalazott fedett kapu, ami erőteljes oromzati képet és egyedi tetőformát eredményez (fenti és alsó kép egyaránt).

A fenti képeken látható kontytetők mellett a **csonka-kontyolt tető** szintén csökkenti a ház homlokzatának markáns tömeghatását. A mellékelt képen látható háztípus a tágabb térség tanyavilágának formakincséből merítkezik. **Kiemelendő a vert vályogfalat óvó párkány és a faragott deszkaoromzat**, mint a tájra is jellemző részletek.

Homlokzatképzés szempontjából fontos, hogy bár elterjedt forma, **ablaknyílásokat utcai homlokzaton lehetőleg ne hozunk létre**. Az ugyanis a kialakult arányok és a magasságérzet nem kívánt megváltozásával jár. **Ugyanez vonatkozik az erkélyekre, loggiákra is!**

Minden esetben kerüljük továbbá az oromzat fedetlen OSB lappal történő kialakítását!

Nyílászárók

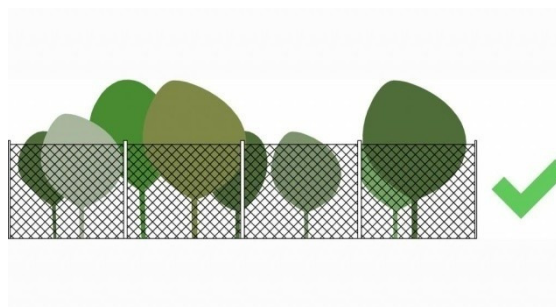
Nyílásritmus vonatkozásában a lakóházak esetében a páros elhelyezést javasoljuk, **nyíláskiosztás** tekintetében pedig az osztott álló téglalap formátum tekinthető hagyományosnak. Ahogyan a homlokzatot és az oromzatot, úgy a helyiek az ablakokat, kapukat sem díszítették túl. Zsalugáter, spaletta korábban nem volt jellemző volt a falura, ám ezek ma igen kedvelt, ráadásul a redőnyöknél kellemesebb és esztétikusabb

A fenti képeken a helyi néprajzi gyűjtemény építészeti részletei láthatóak.

Kerítések, kapuk

Mivel a település szinte egybeolvad a tanyavilággal és a központból kifelé haladva a kertkapcsolatos házak száma egyre növekszik, a talapzat nélküli átlátszóságot biztosító **drótkerítés** is engedélyezhető.

Az **alacsony sövénykerítés** megítélése is településenként változó. Ez alapvetően kertvárosias területek sajátja, Kunszálláson azonban vélhetően a klimatikus adottságok miatt általánosan elterjedt. Nem tiltott tehát, ennek ellenére csak akkor alkalmazzuk, ha az nem befolyásolja negatívan az utcaképet.

Az áttört kerítések függőleges lécezésűek, de a magas zöldfelületi aránnyal rendelkező porták esetében láthatunk „takarékos” vízszintes megoldásokat is.

A kapu maga, amennyiben anyaga természetes fa, esztétikusan mutat tömör formában is. Ez a megoldás egyébként alföldi sajátosságnak is tekinthető.

Az általános javaslatokon túlmenően ki kell emelnünk a ma igen értékesnek számító, nem ritkán az 1900-as évek elejéről megmaradt Haidekker-típusú, vagy ahhoz hasonló díszes kerítések meglétét, melyek a műkovácsolt társaik szép és igényes ellenpéldái. Ezek elsősorban Kunszálláson is megtalálhatóak, idős koruk miatt sok esetben tanyáknál is találkozhatunk velük.

KERTVÁROSIAS ARCULATÚ LAKÓTERÜLET

TELEPÍTÉS

Az egységes, a település többi részétől jól lehatárolható, **dinamikus fejlődő lakóterületeken szabadon álló** építkezés itt csak a legújabb építkezések esetében jelenik meg. Mivel itt már tömbszerű, utcaszintű megjelenésekről van szó, a szomszédsági kapcsolatok révén erős az **egymásra hatás, a csoportdinamika, a fiatal lét ellenére is már „szokások”** alakulhattak ki. Ezek a fajta interakciók a pontszerűen megjelenő új házak esetében még nem elég fejlettek, így eklektikusabb a megjelenésük is.

Egy másik kertvárosi sajátosság, a **mély előkert** azonban megfigyelhető.

Javaslat: az utcaképrészlet rendjének megőrzése érdekében új építés esetén igazodjunk a kialakult rendhez! Az utcafronttól egyenlő távolságra épülő lakóházak kellemes, jó ritmusú utcaképet alkotnak.

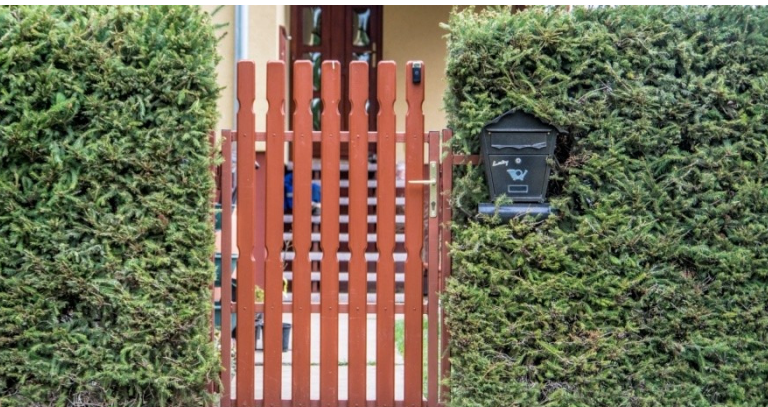

Kerítések, kapuk

Talán a legszembetűnőbb különbség a falusias településrészhez képest, hogy többségében **kifejezetten alacsony**, 1,5 méter alatti, akár **talapzat nélküli** áttört, félig áttört kerítéseket láthatunk. Hasonló lakóövezetekben nem ritka a kerítés teljes elhagyása sem. Erre Kunszálláson is látunk példát. A családi, nyugodt környezet, átmenő forgalom hiánya sem indokolja markáns térelválasztók létrehozását. **Anyaghasználat vonatkozásában ki kell emeljük a fa fontosságát**, ami a magas zöldfelületi fedettséghez a leginkább illeszkedik.

Kifejezetten alacsony kertvárosias kerítések és hozzájuk tartozó kapuk:

Zöldfelületek, utcakép

A mellékelt képen egységes tetőhajlásszögű egyszerű nyeregtetős házakat látunk, de az előtérben a hagyományos csonka-kontyolt típus is megjelenik. Tuják helyett helyesen örökzöldekkel találkozunk, melyeknek telepítési sűrűsége is megfelelő.

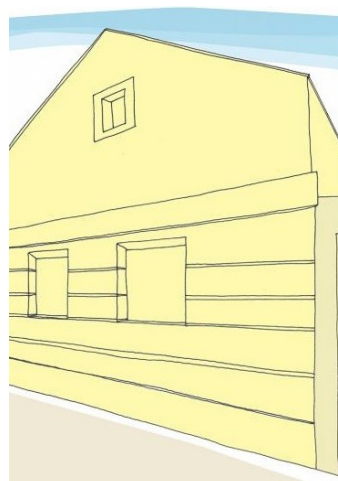

A széles szabályozási vonal kedvez a többszintű növényzet kialakításának.

HOMLOKZAT

Kunszálláson nem elterjedt, a divatos, ám nem javasolt, polgári, historizáló építkezésre jellemző kváderköves díszítés. E helyett is igyekezzünk a települési karakterbe bele illő módzatokban gondolkodni.

Kereskedelmi, szolgáltató, ipari területek

Amennyiben lehet, főként új építkezések, átalakítások esetében igyekezni kell a kézikönyvben korábban megfogalmazott településkaraktert leíró, meghatározó tömegalakítási módok, térformáló megoldások, színek, zöldfelületi ajánlások, zajtovábbá fényszennyezési korlátozások megvalósítására.

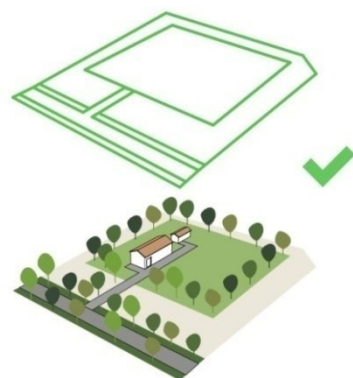

Ipari csarnokok esetében az elterjedt kék (jellemzően lemez) szín helyett használjunk vörös, vagy még inkább tájba illő zöldes földszíneket.

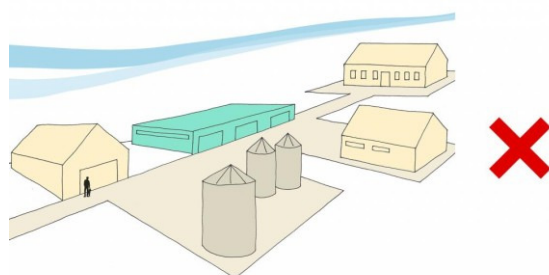
Zöldfelületek

A település ipari- és mezőgazdasági üzemei, telephelyei védelmi szempontból megfelelő **keretező és takarófásítással** rendelkeznek.

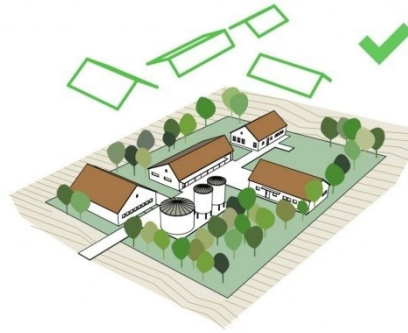
Tetőforma, tetőhajlásszög:

Lapos, illetve fűrészfog tetőt csak abban az esetben használjunk, ha az az áthidalni kívánt távolságok méretéből adódóan statikailag indokolt!

Anyaghasználat

Fém felépítést csarnoképületek esetében is csak abban az esetben használjunk, ha az valóban indokolt!

Kerítések

A magas tömör kerítések csak különösen nagy értékű vagyon védelmének szempontjából tekinthetők indokoltnak. Javasoljuk a faluban is megszokott átlátszó drótfonatos és szintén nagyobb területek határolására való vízszintes fadeszkás, léces megoldásokat.

Dinamikusan fejlődő terület

Mivel a falu szövetéhez szervesen kapcsolódó térrészről van szó, fontos, hogy az itteni kiépülés a településkarakterhez igazodó módon történjék. Ennek része az épített környezet és a zöldfelületek gondos tervezése is.

Összefüggő, egyben kezelendő területek esetében fontos az egységes építészeti megoldások alkalmazása, az egységes arculat kialakítása, fenntartása.

Kerítések, kapuk

Mint arra korábban is kitértünk, Kunszálláson nem jellemző a tömör kerítés és a zárt kapuzat, ezért kerüljük a markáns, falat képző megoldásokat, mint amilyen például az ábrán bemutatott sűrű, magas, tájidegen tujasor.

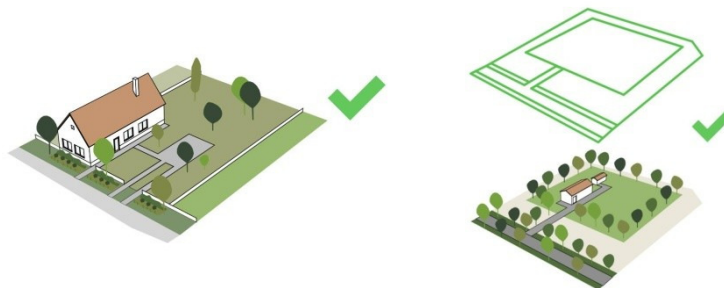
Természeti területek, egyéb külterület

Az egykori zártkerti és tanyás területeken, napjainkban újra építkezések, felújítások vették kezdetüket, ezért meg kell foglamazunk az épületeket is érintő javaslatokat.

Itt szín- és formavilág szempontjából a település egyéb lakótereleteire megállapított ajánlásokat tekintjük általános érvényűeknek, azaz igyekezzünk természetes, helyben előforduló anyagokat felhasználni, beépíteni, cseréptetős konty-nyereg tetőt kialakítani.

Sortanya és magányos tanya megfelelő fásítása:

A **rekreációs, sport, szabadidős területek** jellemzője, hogy számos információs és tájékoztató táblával, sajátos építménnyel, közjóléti berendezéssel és utcabútorral rendelkeznek, ezért az egységes megjelenés kialakítása, fenntartása és a település képéhez való igazodás összetett feladat. A település szövetétől távol eső területeken fokozottan ügyelni kell a faluban megszokott arculati elemek beemelésére, a kapcsolat megteremtésére.

A „CINES” Szabadidőközpont egyik esőbeállója.

A **Nemzeti Ökológiai Hálózat** elemeire vonatkozó általános előírásoknak megfelelően ilyen területen tájidegen műtárgyak, tájképet zavaró, táji potenciált degradáló létesítmények nem helyezhetők el. Nem végezhető a természetvédelem céljaival ellentétes fásítás sem.

Javaslatok: minden esetben törekedjünk a tájba illeszkedő, megfelelő megjelenésű, az élővilágot és a tájképet sem zavaróan elhelyezett természetes anyagokból épülő tereptárgyak létesítésére.

Kunszállás külterületén túraútvonal ugyan nem halad, de sok út-, földútszakasz alkalmas kerékpározásra és túrázásra. Ezért **közjóléti berendezések**, mint például paddal ellátott, esetleg fedett pihenőhelyek kialakítása az aktív kikapcsolódást keresőket kiszolgáló **ökológiai szemléletű** fejlesztések szempontjából is fontos lehet. Érdeemes lehet továbbá kihelyezni a környezeti viselkedéskultúráról és az erdei- valamint kerékpáros közlekedés szabályairól szóló információs táblákat, ezzel is segítve a védett és értékes területek állapotának megőrzését.

JÓ PÉLDÁK:

6

ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETIRÉSZLETEK

E gondolatébresztő fejezet célja a teljesség igénye nélkül bemutatni a település kézikönyvben eddig még nem ismertetett további általános jó példáit, különös tekintettel az új építkezésekre, felújításokra, támpontokat, ötleteket adva a jövőben itt tervezők számára.

Enyhe pasztelles színeket használó kockaház belső redőnytokkal. A kézikönyvben megfogalmazott ajánlások egyik igen szép példája. Az előkertben magnólia (más néven liliomfa), ami igen kedvelt Kunszálláson, mivel kedvez számára a helyi savanyú talaj és a napsütéses órák magas száma is.

Ennél a háznál természet hatást kelt a fehér falhoz illeszkedő barna lábazat, az épületet nem takaró fenyő és a barna kontúrvonalak az ablakok körül.

Fás hatású osztott redőny, festett ereszcsonna. Ez utóbbi megoldást külön kiemeljük, **javasoljuk a fémesen csillogó, esetleg már rozsdásodásnak indult bádoggal esővízelvezetők épülethez illeszkedő festését, fedését.**

Vastag szürke lábazatot kaptak a fő és melléképület is, egységes épülettömegek és héjazatok.

Szintén egységes fő- és udvari melléképítmények már kertvárosias környezetben, magas szárnövésű fák az oldalkertben, nyugodt nyeregtető.

Idősebb ház megfelelő nyíláskiosztással, szép kontúrokkal, szintén festett ereszcatornával és gondozott közterülettel. Egyszerű, letisztult megjelenés.

Enyhén csapott csonka-kontyolt tető, kismértetű, önmagában álló padlásszellőző ablak (a páros kialakítás nem jellemző a falura).

Kistéglá használata az ablakpárkány esetében és a padlásszellőző kiemeléséhez. Ez a fajta megoldás illik a markáns tömegformálású, nagy és homogén felületű csonka-kontyolt tetős házakhoz, mivel azok némileg hasonlítanak a hagyományos gazdasági épületekre, régi szárazmalmokra.

Oldalával az utcára néző épület, melyhez nagy felülete miatt szintén illik a kistégla, mint „nehezebb” anyag. Az új ablakok osztott típusúak, ami itt rendkívül fontos.

Mellékrendeltetésű építmény szép felújítása, ami itt kifejezetten fontos, hiszen saroktelken helyezkedik el a Csőke park szomszédságában.

Építmény a polgármesteri hivatal udvarán a településre jellemző homlokzaton enyhén túlnyúló egyszerű, nyugodt nyeregtetővel.

Tetőkibúvók nélküli homogén tetőfelújítás. **Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy héjazatcsere esetén ne használjunk többféle színű, esetleg eltérő típusú cserepeket, hiszen az**

eklektikus, rendezetlen megjelenést kölcsönöz épületünknek.

Mint említettük, a településen ritka a spaletta, zsalugáter, ám a bemutatott esetben szép és hasznos kiegészítője a falu széléhez közel elhelyezkedő, magas zöldfelületi borítottsággal rendelkező porta házának.

Kertvárosias terület háza, mely szintén őrzi Kunszállás egyszerű építészeti hagyományait. A faluban a **fa tornácképzés** sem idegen, az már korábban is megjelent itt.

Barátságos, meleg árnyalatú alacsony kerítés kertvárosias területen, festett gázcsövek és esővízelvezetők, nagy egybefüggő felületek helyett kisebb ablakok, alacsony cserjék az előkertben. **Apró, de annál fontosabb részletek.**

Általános kertvárosi jellemző a fedett kocsibeálló, mely itt helyesen részben nyitott. A zárt utcafronti kialakítás természetesen kerülendő, hiszen az tömör térelválasztó hatását kelti.

Egyszerű összetett tető, fa tornáccal, falusias, szinte lábazat nélküli léckerítéssel, rendezett, egészséges udvarral.

Az „Órák Háza”, látogatható gyűjtemény, a megyei értéktár része, kulturális örökség, egyedülálló turisztikai attrakció.

A tanyákat idéző ház szín- és anyaghasználata mellett a hatos osztatú ablakok is nagyon fontosak, mivel jelenleg kevés ilyen hagyományos példa található a faluban.

A belterületen található ipari jellegű épületegyüttes szinte csak magasságában tűnik ki az intézményi és falusias környezetből, az illeszkedés igényével lett kialakítva.

Tanyahely hagyományos terménytároló „góréval”, tájba illeszkedő földszínek használatával.

A rendelő modern anyagokból álló épülete, a fontos fa elhagyása nélkül, ami a legújabb településközponti épületek jellemzője. A szín és formavilág kellemes, letisztult.

A hivatal és a helytörténeti gyűjtemény közös kerítésének mintája.

Egyedi, saját készítésű épületünkhöz illeszkedő házzszámok, névtáblák, postaládák, jelképek használatával barátságosabbá varázsolhatjuk otthonunkat és az utcát. Kunszállás esetében a márvány használatát a középületek emléktábláihoz való illeszkedés indokolja.

JÓ PÉLDÁK:

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK,

EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

7

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Az utcabútorok, tereptárgyak, térplasztikák, installációk elhelyezésének, kialakításának illeszkednie kell a község és közterületei karakteréhez, arculatához. Ügyelni kell a helyes méretarányok megtartására is. Amennyiben lehetséges, ezek esetében is igyekezzünk helyi, természetes anyagokat használni.

Ilyen sajátos építményfajták lehetnek: a hirdetőtáblák, cégérek, információs- és jelzőtáblák, padok és ülőhelyek, pavilonok, kerékpártárolók, hulladékgyűjtők, utca- és közterületnév táblák.

A kül- és belterületen található elemeknek, mint már arra többször is kitértünk, egységes arculatot kell tükrözniük.

Főként fedett pavilonok, hirdetőtáblák vonatkozásában általánosan elterjedt megoldás a zsindely használata.

Reklámtáblák megvilágításakor vegyük figyelembe a fényszennyezés csökkentésére vonatkozó általános javaslatokat!

Ne használjunk villogócsöves, zavaró frekvenciatartományú fényeket!

A régi idők tűzoltókocsija, mely számos település arculatának kedves eleme országsszerte és a megyében is.

Figyeljünk arra, hogy reklámfelületeink, egyéb információs és hirdetőberendezéseink, felirataink, miként a bemutatott egyedi házszámok esetén, épületünk homlokzatához és a településarculathoz is illeszkedjenek. Kerüljük a túlzottan összetett, túlméretezett megoldásokat, a gyöngyház, csillogó és fémes felületeket. A falu jellegéből adódóan elsődleges szempont a tájékoztatás, a szolid figyelemfelhívás.

(forrás: polyakboraszat.hu)

A településen egységes formájú utcanév, információs és külterületi ingatlan jelzésére szolgáló tábla.

Turisztikai és üdvözlő információs táblák.

Cégér és cégtábla.

Előtetőhöz illeszkedő fa címer és felirat.

Virágládák kihelyezésére is alkalmas kerékpár egy ház előtt. Országosan kedvelt motívum, mely a szomszédos településeken kifejezetten elterjedt.

EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

Napelemek, napkollektorok

Magyarországon is egyre elterjedtebb a napenergia felhasználása. A hőt fejlesztő napkollektorok mellett az energiatermelő napelemek településképi szempontból kevésbé zavaró kialakításúak, ám minden esetben **igyekezni kell az utcafronttól távol, ha lehet akár hátsó mellékrendeltetésű épületeken elhelyezni ezeket a paneleket.** Ma még kevésbé elterjedt és drága megoldás a településkép védelmi elvárásokra reflektáló, héjazatba simuló, cserépként beépíthető napelemrendszer, így azt javasoljuk, a tető síkjától maximum tíz fokos szöget bezárva, egységes tömbben szereljük fel energiatermelő egységeinket.

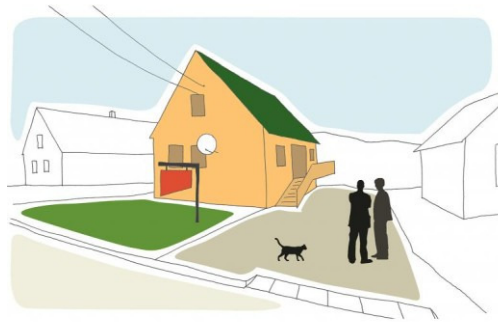

Elektromos autó töltőállomás a hivatal előtt.

Parabola, légkondicionáló, parapet szellőző, riasztó

Az utcai homlokzatra ne helyezzünk parabolaantennát, légkondicionáló berendezés külső egységét, illetve ha lehet parapet szellőzőt és turbó kazán kivezető kéményét se. vKözművezetékét se helyezzünk el közterületről látható módon. Ezek ugyanis mind megbontják a homlokzat, tornác egységét, még akkor is, ha egy minden egyéb szempontból szépen felújított, megőrzött, vagy akár új építésű épületről beszélünk. Ezeket a tárgyakat, ha csak nem különösen indokolt más megoldás, a ház hátsókert felé néző falfelületére szereljük fel.

A riasztóberendezések külső egysége a legszebb homlokzat látványát is meg tudja bontani. Nem javasolt a berendezést a főhomlokzat közepére helyezni, inkább az oldalhomlokzat, esetleg egy takart hely, hiszen a legtöbb esetben nem a fény, hanem a hangjelzés és a biztonsági szolgálathoz való közvetlen kapcsolat a lényeges a riasztás folyamatában. A riasztó rendszer szirénáját úgy javasolt elhelyezni, hogy annak fényjelzése az utcáról/közútról látható legyen, de a berendezés alkalmazkodjon a homlokzat rendjéhez.

VÁROSÖKOLÓGIA^{Bt.}

Készült Kunszállás Község Önkormányzata megbízásából, a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan

Polgármester: Kovács Imre

Főépítész: R. Takács Eszter

Szerzők: Virág Attila, Tóth Norbert, Győr Ágnes Janka

Fotók: Tóth Norbert

Drónfotók: Városökológia Bt.

Ábrák: Tóth Norbert; Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft.; Fenntartható fejlesztés - várostervezési útmutató; szerk.: Lukovich Tamás - Mogyorósi Katalin, TERC Budapest, 2013

Grafikai tervezés:

lefties
DESIGN

A kiadvány a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. védelme alatt áll.

